

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 655
van **SUZY WOUTERS**
datum: 8 juli 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Jeugdhulp - Inschatting verontrustende opvoedingssituatie

Als het voor de individuele jeugdhulpaanbieders niet langer mogelijk is om gepast om te gaan met verontrustende situaties, dan staat voor hen de mogelijkheid open zich te wenden tot een gemandateerde voorziening. Hun taak bestaat erin om in te schatten hoe verontrustend de situatie nu net is. Het begrip 'verontrustende opvoedingssituatie' is een vaag abstract begrip, wat in een concrete situatie toegepast moet worden. Dit houdt een risico in, degene die dat begrip moet hanteren, heeft een grote macht, namelijk de interpretatiemacht van dat begrip. Wanneer na onderzoek een verontrustende situatie als maatschappelijke noodzaak wordt geclassificeerd, dan gaat dit om iets wat we niet kunnen aanvaarden en waar we als maatschappij ter bescherming van het kind ingrijpen. Het gaat hier om een gedeelde verantwoordelijkheid van alle hulpverleners samen waarbij de samenwerking cruciaal is.

1. Zijn er gevallen bekend waarbij de individuele hulpverleners te laat consult vragen aan een gemandateerde voorziening? Zo ja, hoeveel?
2. Worden jeugdhulpverleners voldoende begeleid bij het inschatten en omgaan van verontrustende situaties?
3. Worden er in de hulpverlening moeilijkheden ervaren om de verontrusting te bespreken met de cliënt en het team? Zo ja, hoe gaat de minister dan voorzien in extra ondersteuning?
4. Ondervinden de gemandateerde voorzieningen problemen met het verzamelen van de nodige informatie voor hun onderzoek, zoals geheimplichtigen die noodzakelijke info niet aan de gemandateerde voorzieningen willen verschaffen?
5. Kan de minister de aanmeldingen van de afgelopen jaren bij de gemandateerde voorzieningen opdelen naargelang de initiatiefnemer?
6. Indien er geen vrijwillige jeugdhulp mogelijk is, maar er wel een maatschappelijke noodzaak voor is, dan verwijst het ondersteuningscentrum de minderjarige door naar het openbaar ministerie.

In hoeveel gevallen werd er doorverwezen naar het openbaar ministerie?

7. Om de scheiding tussen vrijwillige en gerechtelijke hulpverlening te bewaren, wordt er enkel beperkte feedback gegeven aan jeugdmagistraten bij een doorverwijzing naar het parket.

Vindt de minister deze feedback voldoende?

8. In hoeveel gevallen wordt er door de individuele hulpverlener zelf een dossier aangemeld bij de toegangspoort zonder eerst om consult te vragen bij een gemandateerde voorziening?
9. Bij ernstig/gewichtig en reëel gevaar kunnen hulpverleners gebruikmaken van hun spreekrecht (art. 458bis Strafwetboek) en het dossier aanmelden bij het parket.
Heeft de minister daar cijfers van? Zo ja, kan hij die dan bezorgen?
10. Hoe evalueert de minister deze cijfers?

ANTWOORD

op vraag nr. 655 van 8 juli 2020

van **SUZY WOUTERS**

1. We kunnen geen antwoord bieden op deze vraag. We kunnen wel stellen dat het vragen van consult geen voorwaarde is om effectief aan te melden bij een gemandateerde voorziening.
2. Jeugdhulpverleners kunnen bij een gemandateerde voorziening terecht voor een consult. Een consultgever zal dan samen met de consultvrager de verontrusting bespreken, deze scherp stellen, en samen op zoek gaan naar handelingsmogelijkheden om met de verontrusting om te gaan. Het doel is dat de jeugdhulpverlener zich gesterkt voelt, uit zijn impasse komt en weer verder kan. Bij een consult blijft de eindverantwoordelijkheid bij de jeugdhulpverlener. Daarnaast zijn er nog andere initiatieven die onze buitendiensten in de regio's ondernemen om jeugdhulpverleners te ondersteunen zoals het organiseren van casustafels waarbij diverse hulpverleners kunnen aansluiten en er samen over verontrusting wordt gereflecteerd aan de hand van een casus.
3. Het decreet integrale jeugdhulp maakte van verontrusting een gedeelde verantwoordelijkheid. Het omgaan met verontrusting, het bespreekbaar maken en handelen is voor velen een meer uitgesproken topic geworden in hun werk. Net daarom is het consult in het leven geroepen; dit ondersteunt de jeugdhulpaanbieders in het omgaan met verontrusting en in het bespreekbaar maken van dit topic. Naast consult draagt de georganiseerde ondersteuning onder de vorm van de casustafels uit vraag 2 hier ook toe bij. Ook stimuleert het procesverloop van een gemandateerde voorziening, het bespreekbaar maken van verontrusting. Indien een hulpverlener aanmeldt bij een gemandateerde voorziening dient die de cliënt hierover te informeren en dus de verontrusting te bespreken. Na aanmelding wordt de hulpverlener als partner mee aan de tafel gezet en geactiveerd om hun vermoeden maatschappelijke noodzaak toe te lichten in het bijzijn van cliënten. Enkel zo kunnen we op een transparante wijze aan de slag gaan in dossiers. Dit gegeven creëert openheid, ruimte om te spreken over verontrusting met cliënten en kan de handelingsverlegenheid doorbreken.
4. Globaal bekeken, beschikken we over de nodige medewerking.

5.

Tabel: OCJ- aantal aanmeldingen per melder

Jaarverslag	2017		2018		2019	
	n	%	n	%	n	%
CAW	54	1,1%	61	1,2%	68	1,3%
CGG	71	1,4%	87	1,8%	67	1,3%
CLB	1203	24,2%	1246	25,1%	1360	25,8%
JWZ	355	7,2%	377	7,6%	356	6,8%
K&G	163	3,3%	168	3,4%	181	3,4%
VAPH	78	1,6%	100	2,0%	74	1,4%
OCJ	159	3,2%	68	1,4%	15	0,3%
VK	3	0,1%	1	0,0%	1	0,0%
SDJ	50	1,0%	49	1,0%	42	0,8%
Parket	2456	49,5%	2496	50,3%	2741	52,1%
Cliëntsysteem	131	2,6%	166	3,3%	197	3,7%
Andere	240	4,8%	147	3,0%	162	3,1%
Totaal	4.963	100,0%	4.966	100,0%	5.264	100,0%

Tabel: Aantal meldingen bij de vertrouwenscentra kindermishandeling naar meldende instantie

	2017	2018	2019
Primaire omgeving	11,3	12,0	12,0
<i>waaronder moeder</i>	3,9	4,0	3,5
Opvang, schoolse en buitenschoolse voorziening	26,3	26,5	25,9
<i>waaronder CLB</i>	18,7	19,0	17,8
Gezondheidszorg	23,0	23,5	25,1
<i>waaronder Kind en Gezin</i>	3,8	3,6	3,2
Welzijnsorganisaties	15,9	15,2	14,3
<i>waaronder CAW</i>	2,1	2,1	2,3
<i>dienstverlening personen met beperking</i>	3,3	1,3	1,1
<i>ander VK</i>	1,2	1,3	1,5
Jeugdhulp opgroeien -Opgroeien (ex-Jongerenwelzijn)	7,6	7,8	8,1
Meldpunt Geweld, Misbruik en Kindermishandeling (1712)	7,6	6,2	6,2
Politionele en justitiële instanties	6,9	7,8	7,4
<i>waaronder parket</i>	5,3	6,5	6,2
Ketenaanpak (1)	0,1	0,2	0,2
Onbekend	0,9	0,8	0,7
Niet ingevuld	0,4	0,1	0,1
Totaal	100,0 (N=6 552)	100,0 (N=6 543)	100,0 (N=6 743)

5. Een aanmelding bij een OCJ leidt steeds tot een onderzoek maatschappelijke noodzaak (Mano), voor elke uniek aangemelde jongere wordt een dossier gestart. Het onderzoek kan resulteren in:
- Uitspraak maatschappelijke noodzaak en verdere opvolging door de dienst OCJ gezien bereidheid van het cliëntsysteem tot verdere samenwerking;
 - Uitspraak maatschappelijke noodzaak en doorverwijzing naar het parket gezien de onbereidheid van het cliëntsysteem tot verdere samenwerking;
 - Uitspraak geen maatschappelijke noodzaak en begeleid doorverwijzen indien nodig.

Tabel: resultaat onderzoek mano = "doorverwijzing parket" tov totaal resultaat = mano

OCJ	2017	2018	2019
Doorverwijzing Parket	544	841	805
Procent	21%	29%	27%
Totaal Mano	2611	2895	2986

*op moment van bevroren van data voor jaarverslag

Tabel: resultaat onderzoek mano = "doorverwijzing parket" tov totaal resultaat = mano

VK	2017	2018	2019
Mano doorverwijzing Parket	465	388	335
Procent	47,9%	36,8%	32,1%
Totaal Mano	970	1055	

6. De informatie die wordt doorgestuurd, wordt beperkt tot de meest essentiële informatie die het parket nodig heeft om te oordelen over de situatie en al dan niet de jeugdrechter te vorderen. De focus van het doorverwijsformulier ligt dan ook sterk op toelichting wat er reeds is geprobeerd, waarom er sprake is van maatschappelijke noodzaak en waarom een doorverwijzing zich nu opdringt. Indien het dossier dan terechtkomt bij sociale diensten van de jeugdrechtbank kan er informatie-overdracht gebeuren indien de cliënten hier in toestemmen. Naar hen zal steeds geduïd worden dat, met oog op het samen bewandelen van een gedegen hulpverleningstraject, het beschikken over de nodige info cruciaal is.

7. We beschikken niet over deze cijfers.

8. Vanuit OCJ/VK hebben we hier geen zicht op.

- 9/10. Vanuit OCJ/VK hebben we hier geen zicht op.